

थात् पुण्यं हानिं वादेऽथ वा जयमिति' वृह० उक्तेः ६ "श्रौते
कर्मणि न० "उदुबुध्यमाने प्रतिजान्तिह त्वमिष्टापूर्ते"
संज्ञेयामयञ्च" यजु० १५, ५४ इष्टापूर्ते श्रौतस्मात्
कर्मणी" वेददी० । १० इच्छया कल्पिते त्रि० "इष्ट-
कृतिरष्टगुणिता व्येका दलिता विभाजितेष्टेन" लीला०
११ दत्तेन तोषिते परात्मनि १२ विष्णौ च पु० "इष्टो-
विशिष्टः शिष्टेष्टः" विष्णुसू० "इष्टः परमानन्दात्मकत्वेन
प्रियः यज्ञेन पूजितो वेति" भा० । यज-करणे वा०
क्त, भावे क्त अस्त्वर्थे अच् वा । १३ इष्टकायां न० ।
"भरुताकेण शुध्यन्ति पकोष्टरचितानि च" विष्णु० ।

इष्टकचित् त्रि० इष्टकया चितः ह्रस्वः । इष्टकाभिव्याप्ते
इष्टकर्मन् न० इष्टप्रसिद्धार्थं कर्म शाक० त० । लीलावत्युक्ते
गणितभेदे तत्प्रकारो यथा "अष्टेष्टकर्मसु करणस्त्वत्"
इत्तम् "उद्देशकालापवदिष्टराशिः क्षुण्णो हृतोऽथैरहितो
युतो वा । इष्टाहृतं दृष्टमनेन भक्तं राशिर्भवेत् प्रोक्तमितीष्ट
कर्म । अलोद्देशकः । पञ्चघ्नः स्वलिभागोनोदशभक्तः सम-
न्वितः । राशित्त्रयार्द्धपादैः, स्यात् कोराशित्त्रयूनसप्रतिः ।
न्यासः गुणः ५ । स्वलिभागः १/३ । हरः १० । राश्यां
१/३ १/२ १/४ । दृश्यम् । ६८ । अत्र किल कल्पित-
राशिः ३ । पञ्चघ्नः । १५ । स्वलिभागोनः । १० । दश-
भक्तः । १ । कल्पित ३ राशेस्त्रयार्द्धपादैः ३/३ ३/२
३/४ समन्वितोद्देशो जातः १७/४ । अथ दृष्टम् ६८
इष्टेन ३ गुणितम् २०४ । हरेण १७/४ भक्तं
जातोराशिः । ४८ । एवं सर्वलोदाहरणे राशिः केनचि-
द्गुणितोभक्तोवा राश्यानेन रहितोयुतोवा दृष्टस्त्वत्" राशिं
प्रकल्प्य तस्मिन्नुद्देशकालापवत्कर्मणि कृते यन्निष्पद्यते तेन
भजेष्टमिष्टगुणं फलं राशिः स्यात् । तत्र दृष्टजालु-
दाहरणम् । यथार्द्धं स्वलिभागं वनविवरणं कुञ्जराणाञ्च
दृष्टं षड्भागश्च नद्यां पिबति च सलिलं सप्तमांशेन
मिश्रः । पद्मिन्या चाष्टमांशः स्ननवमसहितः प्रोद्धते
सानुरागोनागेन्द्रोहस्तिनीभिस्त्रिभिरनुगतः का भवेद्युथ-
संख्या । न्यासः

१/२ १/६ १/८ दृश्यम् ४ । एषां स्वर्थने
१/६ १/७ १/८ हाभ्यामपवर्त्तितं २/३ १४/२ १ ।
५/३६ । पुनरेषां स्वर्थितानामेकं नवभिरपवर्त्तितं
२५१/२५२ इष्टोनं १/२५२ अनेन ४ दृष्टे इष्टगुणिते
भक्ते जाता हसिसंख्या १००८ । अपरोदाहरणम् ।
असलकमकराशेस्त्रयपञ्चांशपञ्चैस्त्रिनवनहरिस्त्रयांशेन त-

र्थेण चार्था । गुरुपदमथ षड्भिः पूजितं शेषपञ्चै-
सकलकमलसंख्यां क्षिप्रमाख्याहि तस्य । न्यासः १ ३
१/५ १/६ १/४ दृश्यम् । ६ । अत्रेष्ट राशिम् १
प्रकल्प्य प्राग्वज्जातोराशिः । १२० । अन्यदुदाहरणम् ।
हारस्तारस्तारयानिधुवनकलहे मौक्तिकानां विग्रीवोभू-
मौ यातस्त्रिभागः शयनतलगतः पञ्चमांशोऽस्य दृष्टः ।
प्राप्तः षष्ठः सुकेश्या गणक ! दशमकः संगृहीतः प्रियेण
दृष्टं षट्कञ्च स्त्रुते कथय कतिपर्यैर्भौक्तिकैरेष हारः ।
न्यासः १/३ १/५ १/६ १/१० दृश्यम् । ६ । अत्रेष्ट
राशिम् १ प्रकल्प्य प्राग्वज्जातोराशिः २० । अथ
शेषजालुदाहरणम् । स्वार्द्धं प्रादात्मयाने नवलवयुगलं
योऽवशेषाञ्च काश्यां शेषाङ्गिः शुल्कहेतोः पथि दशमल-
वान् षट् च शेषाहयायाम् । शिष्टा निष्कलिपटिर्नि-
जगृहमनया तीर्थपान्यः प्रयातस्तस्य द्रव्यप्रमाणं वद
यदि भवता शेषजातिः श्रुतमस्ति । न्यासः ।

१/१ दृश्यम् ६३ । अत्र रूपम् १ राशिं प्रकल्प्य
१/२ भागान् शेषान् शेषादपास्य अथवा भागा-
२/८ पञ्चाहविधिना स्वर्थिते जातम् । ७/६०
१/४ अनेन १ इष्टगुणिते ६३ दृष्टे । भक्ते जातं
६३/१० द्रव्यप्रमाणम् । ५४० । इदं विलोमस्त्रुते-
णापि सिध्यति । अथ विलोमजालुदाहरणम् । "पञ्चां-
शोऽलिकुलात्कदम्बमगमत्त्रयः शिलीमूत्रं तयोर्विक्षेप-
स्त्रिगुणोऽष्टगात्रि ! कुटजं दोलायमानोऽपरः । कान्ते !
केतकमालतीपरिमलप्राप्तैककालप्रियाद्रुताहृतद्वस्ततोभ्रम-
ति खे भङ्गोऽलिसंख्यां वद । न्यासः १/५ १/३ २/५
दृश्यम् । १ । जातमलिकुलमानम् । १५ । एवम् अन्यत्रापि ।

इष्टका स्त्री इष-तकन् टाप् इष्टकेषीकामालानाम्" पा०
निर्द्देशात्तत्त्वम् । (इष्ट) इष्टदिनिर्मिते । इष्टखण्डभेदे
यज्ञिये अग्निचयनार्थे । इष्टदादिनिर्मिते द्रव्यभेदे च शत०
ब्रा० तन्निर्वचनान्तरमुक्तं यथा । "यावद्यावद्देजुक्षयात्त-
वत्तावत् भवतीति तद्वत्त्वा इष्टे कसमभवत्तत्त्वाद्देष्टका" ६, १,
२, २३ । "तं देवा अग्न्योराहुतिभिरभिषज्यन्ते तं यायाना-
हुतिमजुहवुः सासैनं पकोष्टका भूत्वा समपद्यत तदादिष्टात्
कसमभवत्तत्त्वादिष्टकास्तत्तादग्निना इष्टकाः पचन्त्याहु-
तीरेवैनास्तत् कुर्वन्ति" इति च तत्रैव । इष्टकाकरणकाल-
प्रकारादि कात्या० श्रौ० १६, २ क० दर्शितं यथा ।
"उखासम्भरणमष्टम्याम्" १०० । "उखायाः सम्भरणमुखा
सम्भरणम् तदष्टम्यां भवति "अष्टकायाहृतां सम्भरतीति